

Er iPad'en lige så farlig som Batman?

I 1950'erne blev tegneserier med Batman anset som skadelige for børn, i dag er frygten for iPads lige så stor. Debatten om børns medieforbrug gentager sig selv, og tablets får medansvaret for samfundsproblemer, de ikke har noget med at gøre, mener medieforsker

Af Jeppe Jul Garnak

Du må kun læse i bogen i 40 minutter i dag.« Det er der ingen forældre, som nogensinde siger til deres børn. Tværtimod gør mange forældre alt, hvad de kan, for at stimulere børnenes læselyst og få dem til at læse mere.

Derimod lyder det ofte: »Tiden er gået, nu skal du lægge tabletten væk.« Tablets har gjort deres indtog, og mens de er populære hos børnene, skaber de bekymrede miner hos forældrene. Men frygten er misforstået, mener Helle Strandgaard Jensen, som forsker i børn og medier ved Københavns Universitet.

»Vi fokuserer på det forkerte og giver nye medier ansvaret for store problemer, de ikke er ansvarlige for,« siger hun.

Helle Strandgaard Jensen har i en ph.d. undersøgt den offentlige debat om børns brug af medier siden 1950'erne. Og hun sammenligner den aktuelle frygt for børns brug af tablets med 1950'ernes frygt for, at børn ville blive negativt påvirket af at læse Batman.

»Efter to verdenskrige var der i samfundet et ønske om, at børn lærte, at problemer ikke skulle løses med vold. Derfor var forældre bekymrede for, hvilken påvirkning Batman ville have på deres børn, fordi han netop får styr på sagerne med vold. Man mente, at Batmans måde at løse problemerne på var udemokratisk,« siger Helle Strandgaard Jensen.

Børns medieforbrug har altid været genstand for debat, og der har altid været en frygt for, hvad børns medieforbrug kunne have af skadelig påvirkning på dem. Frygten har

blot ændret sig over tid. I 1950'erne var det Batman. I 1980'erne frygtede man videospils påvirkning af børns psyke. I dag er færre bekymrede for videospil eller Batman. I stedet er mange bekymrede for, at børns brug af tablets fører til, at børnene ikke udvikler sociale kompetencer, ikke lærer nok og ikke rører sig nok. Ifølge forskeren er særligt problemer med overvægt i samfundet noget, tablets får et urimeligt stort medansvar for:

»Er tablets virkelig den væsentligste grund til at diskutere fedme? Det er nok mere væsentligt at diskutere fedme i forhold til mad og motion frem for i forhold til medier. Vi giver heller ikke bøger skylden for, at der er problemer med fedme i vores samfund, selv om man også sidder stille, når man læser.«

En anden grund til at tablets er ilde set, skyldes nutidens store fokus på, at børn skal lære noget hele tiden, mener Helle Strandgaard Jensen:

»Læringsperspektivet på barndommen er stærkt i dag. Der er læringsplaner i børnehaverne, og individuelle test og mål i Folkeskolen. Derfor er mange bekymrede for, at børn ikke udvikler sig, hvis de bare får lov at sidde med en tablet og blive underholdt. Vi frygter tomme kalorier, men skal børn virkelig lære noget hele tiden?«

Der er penge i frygten

Forældre vil rigtig gerne gøre det bedste for deres børn, og derfor søger de råd fra eksperter om alt. Vi spørger Sundhedsstyrelsen om mad, ligesom vi søger råd fra eksperter om medieforbrug, men de råd, man kan give til forældrene, er meget forskellige, mener Helle Strandgaard Jensen.

»Sundhedsstyrelsen kan sige, at

Mens tablets er populære blandt børn, skaber de bekymring hos forældrene.
Foto: Jakob Dall

gluten er dårligt de første syv måneder efter fødslen, og at børn skal drikke en bestemt mængde mælk hver dag for at holde sig sunde, og forældre vil gerne have tilsvarende specifikke råd om børns medieforbrug. De vil helst have at vide, at tablets er gode i præcis 24 minutter, og derefter er de skadelige. Det svar kan man bare ikke give, for humaniora og kultur kan ikke fungere på de samme præmisser som naturvidenskaben,« siger hun.

Derfor kan medieforskere ikke hjælpe forældre med en håndfuld retningslinjer, som forældrene kan følge. Ifølge Helle Strandgaard Jensen bliver den situation udnyttet af andre til at skabe en panisk stemning:

»Der er altid praktiserende psykologer og praktiserende fysioterape-

peuter klar til at udtale sig om digitale mediers betydning for børn. De stiller op, fordi de skal have kunder i deres forretninger, og de vil gerne sige at '22 minutters tablet om dagen er ok, mere er skadeligt', selv om det er et unuanceret råd.«

Medierne søgen efter letforståelige retningslinjer for mediebrug har den konsekvens, at diskussionen ikke handler om indholdet på tablets, men debatten kommer i stedet til at handle om det fysiske medie. Bogen bliver forherliget som medie, mens tablets fordømmes – uanset indholdet:

»Hvis børn læser tegneserier eller en dårlig bog, så er det ikke nødvendigvis bedre end at bruge en tablet. Vi ser de fysiske medier, de er foran os, og så diskuterer vi, om bøger er bedre end tablets frem for at diskutere indholdet. Det bliver unuanceret,« siger Helle Strandgaard Jensen.

Hun mener, at den forsimplede debat giver mulighed for at spille på en frygt for børns brug af digitale

medier: »Sidst jeg var til tandlæge, fortalte tandlægen mig, at hun havde givet sin kun toårige datter en tablet, og at hendes veninder nu beskyldte hende for at have ødelagt datteren. Hun spurgte mig bekymret, om de havde ret. Det har de selvfølgelig ikke, men det viser, at debatten er forsimplet,« siger Helle Strandgaard Jensen.

Hun mener, at man må gøre op med sig selv, hvilken rolle ens børns medieforbrug skal spille i deres liv, og hun ser ikke noget problem ved, at børn ser film for underholdningens skyld, eller at børn sidder med en tablet et par timer søndag morgen, mens forældrene sover.

»Det kan endda være, at man bliver en bedre forælder resten af dagen, hvis man får mulighed for at sove et par timer længere ved at lade ens børn underholde af en tablet,« siger Helle Strandgaard Jensen.